

Saamelainen kielineuvola, Sápmelaš giellarávvehat, Sämmiláš kieláravviittáh, Sää'm Ķiõllvuá'pstõs

Saamelainen kielineuvola

Saamelainen kielineuvola on osa Perhepalvelumalli Lappiin-hanketta (Lape-hanke), jonka tavoitteena on vahvistaa myös saamelaisten peruspalveluita.

(<http://www.sosiaalikollega.fi/hankkeet/lape>) Lape-hanke on osa sote- ja maakuntauudistusta.

Saamen kielet elävät vahvaa uudelleenelvytyskautta, jolloin perheillä on tarvetta kaksi- ja monikielisyysohjaukseen. Ajanmukaista ohjausta uhanalaisten vähemmistökielten puhujille on tällä hetkellä kuitenkin haastavaa saada. Saamenkielisten perheiden kaksi- ja monikielisyysneuvonta on matalan kynnyksen palvelukokeilu, jonka tavoitteena on vahvistaa saamenkielisten perheiden monikielisyystaitoja.

Kielineuvola on tarkoitettu kaikille perheille, jotka ovat kiinnostuneet vahvistamaan saamen kieltä ja monikielisyyttä perheessä. Kaikki vanhemmat sekä perheenjäsenet ovat tervetulleita kuulemaan, miten omalla toiminnalla ja valinnoilla voi tukea ja vahvistaa perheensä kaksikielisyyttä.

Vähemmistökielen säilyttäminen ja siirtäminen lapsille (erityisesti kaupunkiympäristössä) vaatii vanhemmilta usein erityisen suurta aktiivisuutta ja edunvalvontaa. Kielen puhujia on rohkaistava käyttämään vähemmistökieltä, jotta kieltä siirrettäisiin lapsille. Toiminnassa huomioidaan kolme saamenkielistä ryhmää: inarinsaame, pohjoissaame, koltansaame.

Kielineuvola sisältää Facebook-sivuston, johon kerätään ajankohtaista tietoa kaksi- ja monikielisyystietoa. Sivujen kautta voi helposti antaa palautetta ja toiveita järjestettävien kielineuvola-lähetysten sisältöihin. Sivuilla voi myös keskustella kaksi- ja monikielisyystietoa ja siihen liittyvistä haasteista ja hyvistä käytännöistä. Yksityistä ohjausta on mahdollista saada yksityisviestillä. Ryhmän ylläpitäjinä toimivat Lape-hankkeen hanketyöntekijä Riitta Lehtola, saamelaiskäräjien kielipesäohjaaja Annika Pasanen sekä monikielisyysaktiivi Laura Arola.

Saamelainen Kielineuvola-Facebook ryhmässä järjestetään kevään ja syksyn 2018 aikana n. 4-5 Facebook livelähetystä, joissa käsitellään kaksi- ja monikielisyystietoa eri puolia. Tarkoituksena on antaa vanhemmille käytännön ohjeistusta kaksi- ja monikielisyystietoa, hyvistä käytännöistä, lapsen varhaiskasvatuksen valinnasta ja koulunkäynnistä kaksi- ja monikielisenä. Livelähetyksissä puhujina saamen kielen kielenelvytyksen asiantuntijat sekä vanhemmat. Kevään ja syksyn tulevat lähetysajankohdat aiheineen ilmoitetaan Kielineuvolan Facebook-sivuilla.

Kieliohjausta saamen ja suomen kielillä.

Ensimmäinen lähetys 19.4.2018 klo 17:30-18:30

Lisätietoja:

Riitta Lehtola, 040-1626424

riitta.lehtola@poskelappi.fi

Sápmelaš giellarávvehat

Sápmelaš giellarávvehat gullá Perhepalvelumalli Lappiin (sá. Bearašbálvalusmáalle Lappi guvlui) - prošeaktii (Lape-prošeakta), man ulbmilin lea nannet maiddái sápmelaččaid vuodđobálvalusaid. (<http://www.sosiaalikollega.fi/hankkeet/lape>) Lape-prošeakta gullá fas sode- ja eanangoddeođastussii. Sámegeielaid leat dál viššalit ealáskahttime, man dihte bearrašat dárbašit rávvagiid guovtte- ja mánggagielatvuodas. Áitatvuloš unnitlogugielahubmiide lea liikká hui hástaleaddji oazžut áigequovdilis oahpisteami. Sámegeielat bearrašiid guovtte- ja mánggagielatvuohtarávven lea vuollegis šielmmá bálvalangeahččaleapmi, man mihttomearrin lea nannet sámegeielat bearrašiid mánggagielatvuohtheadáidduid.

Giellarávvehat lea oaivvilduvvon bearrašiidda, mat leat beroštuvvan sámegeiela ja mánggagielatvuoda nannemis bearrašis. Buot vanhemat ja bearašlahut leat bures bohtin gullat, mo iežas doaimmaiguin ja välljejumiiguin sáhtá doarjut ja nannet iežas bearraša guovttegielatvuoda. Unnitlogugiela seailuheapmi ja sirdin mánáide (erenomážit gávpotbirrasis) gáibida mángii dan ahte vanhemat leat erenomáš aktiivvalaččat ja gohčet ovdduid. Giellageavaheddjiid galgá arvosmahttit geavahit unnitlogugiela, vai giella sirdašuvalli mánáide. Doaimmas váldojuvvojit vuhtii golbma sámegeielat joavkku: anárašgiella, davvisámegeiella ja nuortalašgiella.

Giellarávvehakkii gullá Facebook-siidu, gosa čoggojuvvojit áigequovdilis dieđut guovtte- ja mánggagielatvuoda birra. Siidduid bokte sáhtá maid álkit addit máhcahaga ja sáddet sávaldagaid giellarávvehat-sáddagiid sisdoaluid dáfus. Siidduin sáhtá maid ságastallat guovtte- ja mánggagielatvuoda, daidda laktáseaddji hástalusaid ja buriid geavadagaid birra. Priváhtta bagadallama oazžu go sádesta priváhtadieđu. Joavkku bajásdoallin barget Lape-proševtta prošeaktabargi Riitta Lehtola, sámedikki giellabeassejođiheadji Annika Pasanen ja mánggagielatvuohtaaktiiva Laura Arola.

Sápmelaš giellarávvehat-Facebook joavkkus lágiduvvojit giđdat ja čakčat 2018 sullii 4-5 Facebook-livesáddaga, mat gieđahallet guovtte- ja mánggagielatvuoda iešguđet beali. Sáddagiid ulbmilin lea fállat vanhemiidda sihke praktihkalaš rávvagiid guovtte- ja mánggagielatvuoda hástalusain, buriin vuogádagain, máná árrabajásgeassinválljejumiin ja skuvlavázzimis guovtte- ja mánggagielagin. Livesáddagiin hupmet sámegeiela giellaealáskahttima áššedovdit ja vanhemat. Giđa ja čavčča sáttáigodagat ja daid fáttát almmuhuvvojit Giellarávvehaga Facebook-siidduin.

Vuosttaš sáttá 19.4.2018 dii 17:30-18:30

Giellarávven sámegillii ja suomagillii.

Lassedieđut:

Riitta Lehtola, 040-1626424

riitta.lehtola@poskelappi.fi

Sämmiláš kielâravviittâh

Sämmiláš kielâravviittâh lii uási Peerâpalvâlemmalli Laapin- haavâ (Lape-haahâ) mon ulmen lii nanodid meid sâmmilij vuádupalvâlusâid. (<http://www.sosiaalikollega.fi/hankkeet/lape>) Lape-haahâ lii uási soti- ja eennâmkoddeudâsmitem. Sâmikielah eellih noonâ uđđâsistiälâskittempaje, kuás

perruin lii tárbu kyevt- já maanġákielâlâšvuotâstivriimân. Ääigimildsii stivrim uhkevuálásij ucceeblovokielâi sárnoid lii tääl kuittâg hástulâš finniđ. Sämikielâlij perrui kyevt- já maanġákielâlâšvuotâravviittâh lii vyeligâs kozzii palvâlemkeččâlem, mon ulmen lii nanodiđ sämikielâlij perrui maanġákielâlâšvuotâtááiduid.

Kielâravviittâh lii uáivildum puoh perruid, kiäh láá perustum nanodiđ sämikielâ já maanġákielâlâšvuodâ perrust. Puoh vaanhimeh sehe perruujesâneh láá tiervâpuáttim kuullâđ, ete maht jieijâs toimáin já valjiimijguin puáhtá tuárjuđ já nanodiđ perruus kyevtkielâlâšvuodâ. Ucceeblovokielâ siäiluttem já sirdem parnijd (eromâšávt kaavpugpirrásist) váátá vanhimijn maanġii eromâš stuorrâ aktiivlâšvuodâ já hiätukocceem. Kielâ sárnoid kalga ruokâsmittiđ kevttiđ ucceeblovokielâ, vâi kielâ sirduuččij parnijd. Toomâst váldojeh huamášumán kulmâ sämikielâlii juávhu; anarâškielâ, orjâlâškielâ, nuorttâlâškielâ.

Kielâravviittâh ana sistees Facebook-siijđoid, moos noreh ääigitásásii tiäđu kyevt- já maanġákielâlâšvuodâst. Siijđoi peht puáhtá älkkeht adelid macâttâs já tuáivuid ornimnáál kielâravviittâh-vuolgâttâsâi siskáldâssáid. Siijđoin puáhtá meid savâstállâđ kyevt- já maanġákielâlâšvuodâst já toos lohtasejee hástusijn já šiev vuáhâduvâin. Priivaat stivrim lii máhđulâš finniđ priivaatviestáin. Juávhu paijeentuállen tuáimih Lape-haavâ hahâpargee Riitta Lehtola, sämitige kielâpiervâlstivrejejee Annika Pasanen sehe maanġákielâlâšvuotâaktiiv Laura Arola.

Sämmilâš kielâravviittâh-Facebook juávhus uárnejuvvoo kiidâ já čohčuv 2018 ääigi s. 4-5 Facebook-livevuolgâttâs, main kiedâvušeh kyevt- já maanġákielâlâšvuodâ sierâ peelijd. Ulmen lii adelid vanhimáid keevâlii ravvim kyevt- já maanġákielâlâšvuodâ hástusijn, šiev vuáhâduvâin, pääрни arâšoddâdem valjiimist já škovlâjotemist kyevt- já maanġákielâlâžžân. Livevuolgâttâsâin sárnon láá sämikielâ kielâiäláskitem äššitobdeeh sehe vaanhimeh. Vuossâmuu vuolgâttâsân tun puávtâh uásálistiđ šleđgâlâvt päikkisohvá alne. Kiidâ já čoovčâ puáttee vuolgâttâsäigimudoh fádáiguin almottuvvojeh Kielâravviittuv Facebook-siijđoin.

Kielâstivrim sämi- já suomâkielân.

Vuossâmuš vuolgâttâs 19.4.2018 tme 17:30-18:30

Lasetiäđuh:

Riitta Lehtola,040-1626424

riitta.lehtola@poskelappi.fi

Sää'm kiöllvuä'pstõs

Sää'm kiöllvuä'pstõs lij vue'ssen Perhepalvelumalli Lappiin-ha'ŋkkõðzzâst (Lape-ha'ŋkkõs), koon mie'rren lij raaveed še sä'mmlai vuâđđkääzkkõðzzid. (<http://www.sosiaalikallega.fi/hankkeet/lape>) Lape-ha'ŋkkõs lij vue'ssen soti- da mäddká'ddooðõðzzâst. Sää'm kiölin lij jáá'ttmen kõrr jeälltempâ'jj, ko'st piârrjin lij tarbb kuõi't- da määngkiöllsažvuod o'hjummša. Ääi'jmeâldlaž o'hjõðzz vaarvuâlaž uu'ccbõskiõli mainstee'jid lij tän poodd kuuitâg vä'žžel vuäžžad. Sää'mkiöllsai piârrji kuõi't- da määngkiöllsažvuod vuä'pstummuš lij kiččlâttmõš vue'llgaž kõddâz kääzkkõ'sse, koon mie'rren lij raaveed sää'mkiöllsai piârrji määngkiöllsažvuott-tääidaid.

Ķiõllvuä'pstõs lij jurddum pukid piärrjid, kook lie perste'men raaveed sää'mkiõl da määngkiõllsažvuõđ piärrjest. Puk puärraz da piärru vuäzzla lie tiõrvpue'ttmest kuullâd, mõõn nalla jii'jjes tooimi da va'lljummsivui'm vuäitt tuärjjeed da raaveed piärrjes kuõi'tkiõllsažvuõđ. Uu'ccbõskiõl seeiltummuš da serddmõš pärnaid (jeä'rben gääradpirrõõzzâst) õõlgat puärrsin samai jõõn aktiivlažvuõđ da oudõõzzi vuäppmõõžž. Ķiõllmainstee'jid älgg sme'llkâ'tted ää'nned uu'ccbõskiõl, što kiõl seerdce pärnaid. Toimmjummses vää'ldet lokku kolmm sää'mkiõllsaž joouk: aanarsää'm, tâ'vvsää'm da nuõrttsää'm.

Ķiõllvuä'pstõs äänn se'st Facebook-seeidaid, koozz noorât ääi'jpoddsaz teäđ kuõi't- da määngkiõllsažvuõđ pirr. Seeidai mie'ldd lij hiälp u'vded maacctõõzz da tuäivvijid jä'rjstemnalla puõ'tti kiõllvuä'pstõsvuõlttõõzzi siiskõõzzid. Seeidain vuäitt še sagstõõllâd kuõi't- da määngkiõllsažvuõđ pirr da tõõzz kuulli va'žžtõõzzi da šiõgg naa'li pirr. Privat o'hjõs lij vuäžžmest privat saagg mie'ldd. Facebook-joouk tuõ'll'je Lape-ha'ņķķõõzz ha'ņķķõstuäjjlaž Riitta Lehtola, sää'mtee'gğ kiõllpie'sso'hjjei Annika Pasanen di määngkiõllsažvuõttaktiiv Laura Arola.

Sää'm Ķiõllvuä'pstõs- Facebook jooukâst jää'rjstet kiid da čõõuč 2018 äi'gğen n. 4-5 Facebook-livevuõlttõõzz, koin kiõtt'tõõlât kuõi't- da määngkiõllsažvuõđ jee'res bie'lid. Jurddjen lij u'vded puärrsid äñnsallaš vuä'pstõõzz kuõi't- da määngkiõllsažvuõđ va'žžtõõzzin, pue'rr vue'jjin, pärna oudpeämm va'lljummses da škoouljää'ttmest kuõi't- da määngkiõllsi'žžen. Livevuõlttõõzzin mainstee'jen lie sää'm kiõlljeälltummuž ä'sštobdi da puärraz. Vuõssmõs vuõlttõ'sse vuäitak vuässõõttâd nee'tt mie'ldd tuu jiijjâd sää'ff ä'lñn. Ķiid da čõõuč puõ'tti vuõlttõsaai'jid da aa'sšid i'lmmtet Ķiõllvuä'pstõõzz Facebook-seeidain.

Ķiõllvuä'pstõs sää'm da lää'dd kiõlivui'm.

Vuõssmõs vuõlttõs 19.4.2018 čiâs 17:30-18:30

Lää'ssteäđ:

Riitta Lehtola,040-1626424

riitta.lehtola@poskelappi.fi